

متن پرسش

سلام علیکم. در یکی از شبکه های اجتماعی با این متن رو به رو شدم. میخواستم نظرتان را در موردش بدانم: ((ژاک ایلول: تکنولوژی یا شرط بندی قرن برخلاف هایدگر، به نظر ایلول، پرسشگری عمیق در مورد این روش جدید بودن در جهان این است که آن را چون یک شرط بندی محسوب کنیم، در واقع شرط بندی قرن. آنچه از خلال تکنولوژی روی می دهد، تسخیر بی قید و شرط طبیعت نیست، بلکه جایگزین کردن محیط تکنیکی به جای محیط طبیعی است. قمار مدرن این است که آیا این محیط جدید، در مقایسه با محیط طبیعی بهتر خواهد بود یا حتی اساسا امکان پذیر است. این شرط بندی را می توان تا حدی نقطه ی مقابل شرط بندی پاسکال دانست، شرط بندی ای که بر سر توانایی انسان برای دانستن و کنترل یا عمل کردن با حسن نیت است. این شرط بندی به هیچ وجه کاری قابل اعتماد نیست. در واقع ایلول در یکی از جدیدترین کتاب هایش از "فریب تکنولوژیک" سخن گفته و حتی فلسفه پوچی را بازتاب محیط تکنیکی و متاثر از آن توصیف می کند. به منظور برجسته کردن این شرط بندی یا ایمان سکولار، به آشکارترین وجه ممکن، ایلول آن را در تقابلی دیالکتیکی با ایمان مذکور در کتاب مقدس قرار می دهد. به عنوان نمونه، در مقام تقابلی دیالکتیکی با "تکنیک"، ایلول بی خانمان؛ معنای شهر بزرگ بر اساس کتاب مقدس (۱۹۷۵) را می نگارد. (اگرچه این اثر در واقع بسیار پیش تر به رشته ی تحریر درآمده سات.) در حالی که تکنولوژی تلاشی بشر برای ساختن ماوای خود در جهان است، انجیل منکر این است که انسان در این جهان حقیقتا در ماوای خود به سر می برد (به انجیل متی ۸:۲۰ و لوقا ۵۸:۹ مراجعه کنید). ایلول در نتیجه ی مطالعات کاملا مبسوط خود در مورد انجیل، موثرتر از اورتگا یا هایدگر قادر است بدیل هایی را برای تکنولوژی [مبتنی بر] تکنیسین پیشنهاد می کند. وی همانند مامفورد، در ارائه بدیل برای روش تکنولوژیک بودن در جهان تخیل قابل ملاحظه ای صرف می کند. اما برخلاف او، بدیل پیشنهادی ایلول صرفا یک تکنولوژی بدیل نیست که بتواند چشم انداز شهر را از حیث زیبایی شناختی دلپذیر سازد. دیدگاه کتاب مقدس در مورد شهر، با دو منظر تکنیکی و زیبایی شناختی در این مورد کاملا متفاوت است. همانند اورتگا (با امید تلویحی اش به فوران جدید و خلاقانه ی فرهنگ) یا هایدگر (با تمایلش به پذیرفتن سرنوشت تکنولوژی مدرن و کارکردن درون این سرنوشت) گاهی اوقات ایلول نیز به این متهم می شود که بحث هایش را بی سرانجام رها می کند و راهنمایی مشخصی در این مورد ارائه نمی دهد. اما وی واقعا رهنمودهای ملموس ارائه می دهد، حتی برای آنان که ساکن وادی ایمان نیستند. در عین حال، شاید بتوان گفت او بیشتر با هایدگر قرابت دارد تا با اورتگا. اما به جای "عزلت" یا کناره گیری، ایلول به نفع اخلاق عدم

قدرت استدلال می‌کند، اخلاقی که برای عمل تکنیکی شدیداً حد و مرز تعیین می‌کند. اخلاق عدم قدرت - ریشه‌ی بحث - صراحتاً به این نکته اشاره دارد که انسان‌ها بپذیرند که نباید به هر کاری که قادرند انجام دهند، مبادرت کنند. با این همه، ... قوانین الهی بیشتری برای مخالفت با تکنولوژی از بیرون وجود ندارد. لذا ضرورت دارد که تکنولوژی را از درون بررسی کرد و تشخیص داد که اگر فرد از اخلاق عدم قدرت پیروی نکند، باید به امکان پذیر نبودن زندگی همراه با تکنولوژی و در واقع ممکن نبودن خود زندگی اذعان کرد. این انتخاب بنیادین پیش‌ماست ... ما باید به نحوی نظام مند و با طیب خاطر در طلب عدم قدرت باشیم، که البته به معنای پذیرش عجز، تقدیر، رخوت و غیره نیست. بنابراین، این اخلاق عدم قدرت نه تنها قصد محدود کردن تکنولوژی را دارد، بلکه در طلب‌رهایی (از تکنولوژی) است. از این رو، این اخلاق تنش‌ها و تعارضات جدیدی را به جهان تکنولوژیک تحمیل می‌کند و حتی رویه سرپیچی (مانند استعمال مواد مخدر، زیرپا گذاشتن حریم‌های جنسی و غیره) را در مقابل پدیدارهای کاملاً تکنیکی مطرح می‌کند. پدیدارهایی که به نوبه‌ی خود، سرپیچی‌هایی از نوع مدرن را امکان‌پذیر می‌سازند. این اخلاق دستگاه‌های تلویزیون را خاموش خواهد کرد، ماشین‌ها را آهسته‌تر خواهد راند و از مصرف بیش از حد و آلوده کردن محیط زیست دوری خواهد کرد. همه‌ی این‌ها می‌توانند روش‌های جدیدی برای سخن گفتن و شنیدن، ساختن و ساکن شدن و فکر کردن پدید آورند. روش‌هایی که نه تنها به نوبه‌ی خود از آزادی پرسشگری تغذیه می‌کنند و البته آن را ارتقا می‌دهند، بلکه می‌توانند ناشی و همچنین ارتقادهنده‌ی یک ایمان فراتکنیکی اطمینان‌بخش نیز باشند. فلسفه‌ی تکنولوژی چیست؟ کارل میچم))

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همان‌طور که ملاحظه می‌فرمایید در این بحثی نیست که این تکنولوژی نه با روح انسان رفاقت دارد و نه با طبیعت و باید با نگاهی درست به انسان و طبیعت از آن آزاد شد. متفکران غربی هم چاره‌ای ندارند جز آن‌که با آموزه‌های دینی مشکل را حل کنند ولی به همان اندازه که انجیل به جهت تحریفاتی که دارد، در جای خود نیست، به همان اندازه بشر امروز نمی‌تواند با کتاب مقدس مشکل خود را با تکنولوژی حل کند. آری! تنها راه، برگشت به زندگی دینی است و با تقوای لازم این کار عملی است و فکر می‌کنم با رویکرد جدی به اسلام این کار عملی است و تفکرات امثال هایدگر به عنوان تذکر برای رجوع به دین مفید خواهد بود. موفق باشید